

Zending Catalonië 2016

Program cooperation between
formal and non-formal education
focusing on local community
education plans

REPORT / VERSLAG
PROGRAM COOPERATION BETWEEN FORMAL AND NON-FORMAL EDUCATION
FOCUSING ON LOCAL COMMUNITY EDUCATION PLANS
Agreement in cooperation between Catalonia and Flemish Community

DATE 7 NOVEMBER – 10 NOVEMBER

HOTEL Hotel ZENIT
C/ Comte Borrell, 208
08029 , Barcelona
T (34) 934 525 566
borrell@zenithoteles.com
<http://borrell.zenithoteles.com/en>

AUTHORISED ADMINISTRATION Catalan Government
General Direction of Youth
Catalan Youth Agency (ACJ)
C/ Calàbria, 147
08015 Barcelona
T (34) 93 483 83 21
<http://www.gencat.cat/joventut>
email: apiedrola@gencat.cat

RESPONSIBLE **Sara Molins** Technician of international Youth Affairs
Montse Herguido Technician of international Youth Affairs
Catalan Youth Agency (ACJ)
Tel. +34 667490321 – Sara

DELEGATION

Mrs Gioia Petrarca
Youth worker Kras Jeugdwerk vzw, a youth organization in the city of Antwerp

Mr Jonas van Esch
Staff member of Mooss vzw, a cultural-education organization for young people

Mrs Marie-Anne Godderis
Head of the 'Leisure time and communication team' of the municipality of Vorselaar

- **Mr Sven Vervloet (acting as head of delegation)**
Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw, a youth organization dealing with the topic of science and culture
- **Mr Thomas Surmont**
Staff member of JES Stadslabo vzw (the site in Antwerp), a youth organization working in an integral way with young people, mostly youngsters with fewer opportunities

Monday 7 November (dag 1)

15.30 h- 16.30h Visit to the **General Direction of Youth / Catalan Youth Agency**

C/ Calàbria, 147
08015 Barcelona
T (34) 93 483 83 83
<http://www.gencat.cat/joventut>
email: mherguido@gencat.cat

Meeting with the responsible of International Youth Affairs of the Catalan Youth Agency (ACJ)

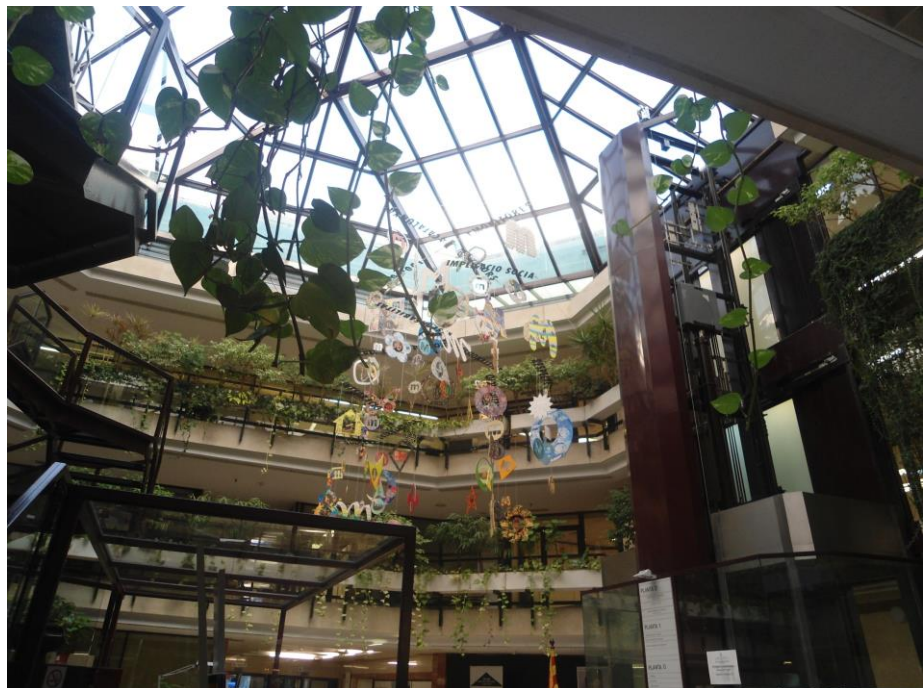
- Introduction to the governmental structures of Catalonia
- The General Direction of Youth / The Catalan Youth Agency
- The National Youth Plan of Catalonia / The Youth Reality
- Presentation of the programme

16.30 h – 17.00h Introduction to the Guide of Educational improvement strategies

17.00 h - 17.30 h Introduction 3D programme (TBC)

17.30 h – 18.00h Decentralisation of the information

General Direction of Youth / Catalan Youth Agency

Tijdens deze eerste infosessies werd vooral een algemeen beeld geschetst van de structuur en werking van het Catalaans agentschap Jeugd. Catalonië als één van de belangrijkste autonome regio's van het land heeft een aantal exclusieve beleidsbevoegdheden. Omdat werk geen bevoegdheid is van de

regio's, maar jeugd wél, schept dit natuurlijk kansen om in te zetten op de aanpak van de immense jongerenwerkloosheid en is het jeugdbeleid dan ook een belangrijk kanaal om dit probleem mee aan te pakken. De werkloosheidscijfers bij jongeren die getoond werden, maakten helder dat een belangrijke doelstelling van het agentschap is: werk- en opleidingskansen bevorderen. Vandaar ook de sterke focus naar de arbeidsmarkt!

Jongeren zijn in Catalonië leerplichtig tot de leeftijd van 16 jaar, (ter vergelijking: in Vlaanderen tot 18 jaar). Heel wat 16-17 jarigen verlaten het onderwijs vroegtijdig en belanden op jonge leeftijd in een vacuüm. Het Catalaans jeugdwerk(beleid) is erop gericht om hen aan het werken, of (terug) aan het leren te krijgen. Het Catalaans jeugdwerkbeleid zet dan ook terecht hard in op maatschappelijke uitdagingen als schooluitval en jeugdwerkloosheid.

Anders dan in Vlaanderen, is het jeugdbeleid lateraal/transversaal gepositioneerd over de beleidsdomeinen educatie, arbeid en welzijn heen, en lijkt het in daarin vooral een ondersteunende/versterkende rol op te nemen. Uiteraard kennen we in Vlaanderen ook initiatieven die nauw aansluiten bij die domeinen, maar het Vlaamse jeugdbeleid krijgt een veel ruimere invulling. Het jeugdwerkbeleid in Vlaanderen krijgt bovendien een specifieke, unieke, autonome plaats, naast cultuur, sport en media. Uit de bezoeken en gesprekken vinden we geen Catalaans model waarmee het te vergelijken is.

Jeugdbeleid als autonoom beleidsdomein is relatief jong in Catalonië en het algemeen jeugdbeleidsplan (goedgekeurd door consensus van het hele parlement) loopt over een zeer lange periode. Het heeft immers een looptijd van 10 jaar(!) en is legislatuur-overschrijdend. Bijgevolg kan er meer op lange termijn gewerkt worden en is het ook minder afhankelijk van politieke wissels. Om de 5 jaar wordt dit plan terug onder de loep genomen via een enquête, bij zowel jongeren als de jeugdwerk-sector zelf.

Als we even door de (beleids-)structuren heen kijken, merkte onze delegatie toch heel wat vergelijkbare initiatieven op, zoals bijvoorbeeld de jongereninformatiepunten, die in Catalonië sterk uitgebouwd en verspreid zijn. Dat werd duidelijk in één van de sessies waar de decentralisatie van informatie uit de doeken gedaan werd. Eén van de resultaten van het nieuwe jeugdwerkbeleidsplan (2010-2020) dat gepresenteerd werd is het 'Youth Work Emancipation Network': een netwerk van jeugddiensten in de Comarques van Catalonië (Catalonië bestaat uit 4 provincies en is verdeeld over 41 comarques) die op hun beurt zo'n 300 jeugd-informatiepunten beheren. In 2016 zal elke Comarque over zo'n punt beschikken zijn, daarnaast zullen er ook 3 gespecialiseerde thematische jeugddiensten worden opgericht. Eigen aan deze Youth Information Points (deels vergelijkbaar met de JIP Jeugd-Info-Punten in Vlaanderen), is dat deze plekken ook bemand worden door professionals die op basis van vragen van jongeren info en advies geven, en daar waar nodig doorverwijzen. De verschillende Comarques zijn vrij om zelf te beslissen welke focus ze leggen binnen deze YIP's, bijvoorbeeld werk, opleiding, ondernemerschap, vrije tijd, ... Dit in tegenstelling met enkel en alleen algemene 'informatie palen' met folders over vele thema's heen (zoals onze JIP's). Deze methode blijkt voor jongeren dit immers niet te werken. Momenteel bekijkt de Ambrassade ook hoe ze het concept JIP nieuw leven moet inblazen. JES vzw experimenteert

samen met ondersteuning van de stad Antwerpen sinds 2015 met een soortgelijk concept WIP Werk-Info-Punt, en dit in 2 districten Borgerhout en Deurne Noord. In 2017 bestaat de mogelijkheid tot uitbreiding naar andere districten.

Naarmate de powerpointsessies elkaar opvolgden, werd steeds weer duidelijk dat het belang van 'educational improvement & empowerment' en de strategieën om deze te bereiken de rode draad vormen van het Catalaans jeugdbeleid. De dag werd afgesloten met een voorstelling van een kersverse tool ontwikkeld door het Catalaans agentschap jeugd nl. Guide of Educational Improvement Strategies. Het valt het best te omschrijven als een soort draaiboek om in te kunnen spelen op schooltraject en leerloopbaan van jongeren. Het beschreef vnl. een aantal te volgen stappen en protocols. Dit gaf bijgevolg weinig echt bruikbare tools voor een concrete aanpak en het klonk dan ook vrij abstract. Naar ons inzien leek dit binnen een formele onderwijscontext is misschien wel bruikbaar, maar binnen het non-formele leren als het jeugdwerk veel minder toepasbaar. Mogelijke wisselwerking tussen beide werd spijtig genoeg ook niet aangehaald. Het was daarnaast zoals reeds vermeld, nog zeer nieuw en kon bijgevolg nog te weinig met praktijkvoorbeelden geïllustreerd worden.

De uitleg en presentaties waren bij wijlen heel erg technisch, daarom niet minder interessant, maar het zou handiger zijn om deze documentatie op voorhand met duidelijke schema's ter beschikking te stellen. Op die manier komt er ruimte vrij tijdens de zending voor debatten en interpretatiemomenten.

Tuesday 8 November (dag 2)

10.30h – 12.30 h   Visit to **Sant Celoni City Council**
Rectoria Vella
Parc de la Rectoria Vella s/n, St. Celoni
Tel. 93 864 12 13

15.00h – 18.00 h   Visit to **Maresme County Council**
Plaça Miquel Biada, 1, Mataró
Tel. 93 741 16 16

Visit to **Montmelo**
Miquel Biada, s/n
Tel 93 572 02 99
Mob. 662 385 565

Sant Celoni City Council

Council's Education Plan + visit to a secondary school

Sant Celoni is een gemeente die 17000 inwoners telt, gelegen in de provincie Barcelona, op ongeveer 50 km van de stad Barcelona.

De delegatie bracht een bezoek aan het gemeentehuis (Sant Celoni's City Council) om een idee te krijgen van hoe men lokaal het jeugdbeleid invult. In de gemeente zijn er ongeveer 3000 jongeren tussen 15 en 29 jaar, ongeveer 500 van hen zijn van buitenlandse origine en ongeveer 500 van hen zijn jongeren die falen op school.

Via een 18-tal gerichte projecten onderneemt de gemeente acties om jongeren op te vangen, in het bijzonder diegenen met een maatschappelijk kwetsbare achtergrond. De projecten moeten een sociaal vangnet vormen dat jongeren aanzet om deel te nemen aan allerlei buitenschoolse activiteiten die regelmatig wel in de school plaatsvinden (sport, dans, kunst, muziek,...). Het engagement van jongeren is hier dikwijls wel niet vrijblijvend: met de jongere wordt een contract gemaakt, en sociale- en overheidsdiensten zijn betrokken

partij in dit verhaal. We spraken hier onze bezorgdheid uit over een bepaalde actie dat vrijwilligerswerk als een soort verplichte gemeenschapsdienst invulde.

We stellen ons dan ook vragen naar de meerwaarde aangezien de intrinsieke motivatie van vrijwilligerswerk hier ontbreekt door er bijvoorbeeld extra studiepunten aan te verbinden.

We herkennen hierin deels het brede school verhaal, zoals bij ons gekend in Vlaanderen. Er zijn activiteiten voor de kinderen en jongeren zelf, maar sommige activiteiten richten zich op de ganse familie. Er wordt zeer hard ingezet op het versterken van het netwerk van scholen met andere (gemeentelijke) diensten en organisaties (zoals bijv. bibliotheek, sportclubs, ...). 'Xarxa', Catalaans voor netwerk, is een woord dat we gedurende deze 4 daagse uitwisseling veel zullen horen.

Om het geheel van projecten op te volgen zijn er verschillende commissies in het leven geroepen, waarbinnen het onderwijs sterk is vertegenwoordigd: inspecteurs volgen de gang van zaken op de voet. De educatieve inslag en het idee van empowerment van de projecten is dan ook niet weg te denken. Frappant was dat er in één overkoepelende commissie binnen het gemeentelijk beleid, naast o.a. vertegenwoordiging van verschillende directies vanuit scholen ook ouders vanuit ouderverenigingen zetelen.

Het inzetten van ouderbetrokkenheid binnen het thema onderwijs, door ze ook te laten participeren binnen een gemeentelijke beleidsorgaan is iets wat we in Vlaanderen niet kennen.

Naast het brede-schoolverhaal kregen we via powerpoint ook enkele concrete voorbeelden te zien hoe men nieuwe, didactische werkvormen in het onderwijs toepast. In een Robotics-project ontmoetten de school en bedrijfswereld elkaar en trachten de leerlingen 'echte' problemen uit het bedrijfsleven op te lossen. In een Jongerenkabinet (vergelijkbaar met Kindergemeenteraad) kwamen 16-jarigen in contact met participatie en het beleid van de gemeente. Deze nieuwe werkvormen geven ongetwijfeld een dynamiek aan het schoolwelbevinden van de betrokken leerlingen. Een concrete insteek vanuit het jeugdwerk ontbreekt hier evenwel.

Na de meeting met de diensten van de gemeente, brachten we een bezoek aan een secundaire school in de buurt om wat dieper in te gaan op één van de projecten. Onze delegatie kreeg de mogelijkheid om er met een jongere (15-16 jaar) te praten over zijn ervaringen in het (educatie-)project *Ubuntubica't*.

Hij beschreef hoe hij jongere kinderen begeleid in een buitenschoolse werking/opvang, en daar voldoening uithaalt. Dit initiatief, dat vooral vanuit de school gecoördineerd wordt, betreft nauw de ouders omdat de jongeren het engagement opnemen in plaats van een disciplinaire sanctie (schorsing, strafstudie, ...). De inzet van de betrokken jongeren is niet puur op vrijwillige basis, maar vastgelegd in afspraken en contracten, en dus duidelijk gestuurd. De keuze om deze methodiek te hanteren, is begrijpelijk en maakt deel uit van het totale plan van aanpak naar jongeren dat een stuk verder gaat dan louter vrijblijvendheid of vrijwilligheid.

In de aangehaalde projecten vinden we vormen van informeel leren terug: jongeren leren tijdens die activiteiten een aantal vaardigheden/competenties, die vergelijkbaar zijn met wat vrijwilligers in onze (jeugd-, sport-, cultuur-) verenigingen leren.

Montmelo

In Montmelo bezochten we een oud stationsgebouw dat omgebouwd was tot Youth Information Centre 'Estacio Jove (vertaald: jongerenstation): een plaats waar jongeren terecht kunnen voor ontspanning, studie en met allerhande vragen'.

Jongeren komen in het "Estacio Jove" wat rondhangen. Er is een animator, de zogenaamde 'Dynamisator' die activiteiten organiseert. Deze beroepskrachten hielden permanentie in de benedenruimte. Boven was een ontspanningsruimte.

De jongeren kunnen er gebruik maken van een repetitielokaal, en dan is er nog een ruimte waar ze kunnen studeren en waar aan huistaakbegeleiding wordt gedaan door de jongeren zelf. De infrastructuur is nog vrij nieuw, en wellicht zal het centrum in de toekomst nog meer jongeren uit de buurt aantrekken, wat wel lukt als het plein rond het station helemaal klaar is.

De "voor en door jongeren - aanpak" is hier aanwezig, maar vergelijken met een doorsnee jeugdhuys in Vlaanderen is wat moeilijker. Herkenbaar is het participatief en vraaggestuurd werken, waarbij de dynamisator samen met jongeren maandelijks de kalender bepaald.

Het stimuleren van mede-eigenaarschap, jongeren echt deel uit laten maken van het jeugdcentrum, is duidelijk iets wat ze hoog het vaandel dragen. Ze werken bijvoorbeeld met een soort badge-systeem, waarmee een selectie van jongeren zelf 24/7 toegang krijgt tot de verwarmde studie- en/of repetitieruimte. Jongeren dragen dan ook zelf deels verantwoordelijkheid in het beheer en de werking van dit jeugdcentrum.

Een groot verschil tussen het jeugdwerk in Catalonië en in Vlaanderen zit hier in het effectief inzetten van vrijwilligers tijdens het activiteiten aanbod. Vrijwilligers, zoals wij ze in Vlaanderen kennen, die al dan niet ondersteund

door een professionele jeugdwerker, samen ook activiteiten met kinderen en tieners opzetten en begeleiden was onbestaande in dit jeugdcentrum.

Het initiatief is zeker mooi, en kwam (vooral) tot stand dankzij een gedreven en "youth-minded" burgemeester, die onze delegatie verwelkomde. De lokale pers was aanwezig en nam een interview af bij een van onze delegatieleden Thomas Surmont (JES vzw). (interview in videoreport en/of <http://www.vallesvisio.cat/lestacio-jove-un-equipament-exemplar>)

Ook hier spraken we met een jongere (foto), die ons de manier van werken uit de doeken deed. Binnen zijn opleiding had hij stage gedaan in Estacio Jove en nu kwam hij er regelmatig terug. Vanuit zijn stage kwam de insteek om via 'battles' in de populaire hiphopcultuur meer jongeren aan te trekken en meer bekendheid te verwerven. De animator plaatst nu regelmatig hiphop-battles (Tiki Battle) op het programma.

UNA COMISSIÓ DE JOVENTUT DE FLANDES VISITA L'ESTACIÓ JOVE I VALOREN L'AUTONOMIA DELS JOVES EN L'ACCÉS A LA INSTAL·LACIÓ

10/11/2016

Dimarts passat, 8 de novembre, membres de l'Agència Catalana de Joventut de la Generalitat de Catalunya i una delegació del govern de Flandes van visitar l'Estació Jove per tal de conèixer de prop l'experiència i el funcionament d'aquest equipament local.

El govern català ha escollit l'Estació Jove com un exemple d'inversió en joventut i d'una actuació nascuda d'un procés participatiu entre els joves de la població.

La visita, que va comptar amb l'acompanyament de tècnics i representants del l'Ajuntament, va servir per intercanviar coneixements i experiències en torn a la gestió de polítiques de joventut. D'una banda, l'Ajuntament va mostrar els diferents espais que conformen l'equipament juvenil i va explicar les diferents activitats que es duen a terme, remarcant les seves particularitats.

D'entre les diferents iniciatives que van sorprendre a la comissió de Flandes destaca l'accés lliure dels joves a la instal·lació mitjançant una targeta magnètica, una pràctica que potencia l'autonomia dels joves no gaire estesa a Europa. Un altre aspecte que van valorar molt positivament va ser el naixement de l'Estació Jove arran d'un procés participatiu entre els seus usuaris.

Amb aquesta visita, la Generalitat busca compartir actuacions a nivell local de diferents països i regions d'Europa. Aquest tipus de visites es fan des de l'any 2008 i s'allargaran fins el 2017.

L'estació Jove va entrar en funcionament el mes d'abril de l'any passat, convertint l'espai de l'antiga estació de tren en un equipament per als joves d'edats compreses entre els 12 i 29 anys. L'equipament té dues plantes, amb espais i sales polivalents i es concep com un espai propi dels joves on aquests poden fomentar i desenvolupar les seves necessitats en funció de l'edat.

Des de l'inici, s'ha basat en un procés participatiu que va començar el mes de desembre del 2013. A partir d'aquí, ha anat adaptant els diferents espais per realitzar les activitats i acollir les inquietuds dels joves de la localitat.

- L'Estació Jove, un equipament exemplar (Vallès Visió)

Visita de tècnics de joventut de Flandes a l'Estació Jove

Visita de tècnics de joventut de Flandes a l'Estació Jove

Visita de tècnics de joventut de Flandes a l'Estació Jove

Wednesday 9 November (dag 3)

09.30 h – 10.30h Visit to **Fundació Privada Servei Solitari per la Inclusió Social**

Sant Antoni abad, 61 Barcelona

Tel. 93 441 64 06

<http://serveisolidari.org/ca/>

Rossinyol Project

11.30 h – 13.30 h Visit to the city council of Terrassa

16:00 h -17.30h

Visit to the city council of Badia del Vallès

Porto s/n

635566118 Salvador

Fundació Privada Servei Solitari per la Inclusió Social

<http://serveisolidari.org/ca/>

This foundation works to promote autonomy and full citizenship of young people and adults at risk of social exclusion to generate a shift towards a more just society, through education, entrepreneurship, increasing sensibility and providing a comprehensive care network to the needs of individuals and groups.

+ *Rossinyol Project: Sponsoring and mentoring programme*

Het eerste bezoek van de derde dag was dat aan de “**Fundació Privada Servei Solitari per la Inclusió Social**”, gelegen aan de rand van een (probleem-)wijk in Barcelona.

Deze privé-stichting biedt Spaanse en Catalaanse lessen aan, voornamelijk gelinkt aan inburgering. Personen die zich willen vestigen in Catalonië en dus een verblijfsvergunning nodig hebben, dienen de taal machtig te zijn. Het is ook een ‘uitkijkpunt’ op de stadswijk(en) in Barcelona en voorziet persoonlijk en juridisch advies. Ze moedigen sociaal ondernemerschap aan en ook begeleid zelfstandig wonen behoort tot hun opdracht.

De vereniging steunt op fondsenwerving en organiseert autonoom haar werking, ook wat betreft de gehanteerde methodieken.

Het Rossinyol project, vertaald als Nightingale Mentoring Project, Nachtegaalproject, gestart in 2010, is één van hun deelwerkingen. Het project wil bruggen slaan tussen universiteiten, vrijwilligers, scholen en studenten. Universiteitsstudenten worden gekoppeld aan maatschappelijk kwetsbare tieners (van 11-14 jaar) en staan hen bij op verschillende levensdomeinen. De focus ligt in het versterken van zelfbeeld en zelfvertrouwen, het verbreden van hun sociaal netwerk enerzijds, anderzijds op het vermijden van schooluitval en het verbeteren van schoolresultaten en stimuleren van voortgezette studie. De studenten krijgen een korte opleiding om hun (jongere) 'buddy' te begeleiden. Elk buddy-paar krijgt bovendien een budget ter beschikking voor mogelijke onkosten die gemaakt worden, maar ook voor een ontspanningsactiviteit. Het project werpt duidelijk zijn vruchten af, de eerste editie startte met 7 duo's, in 2016 zijn ze met 53 duo's..

Soortgelijke 'Dynamic Duo' projecten, waar jongeren gekoppeld worden aan vrijwilligers (al dan niet jongeren of volwassenen) als coach, als rolmodel en voorbeeldfiguur is een opkomende trend die we we ook opmerken in Vlaanderen. Zo zien we deze methodiek binnen verschillende sectoren opduiken. Zowel binnen het onderwijs, het jeugdwerk, arbeidstrajectbegeleiding, ... bestaan er verschillende voorbeelden van soortgelijke projecten.

Deze tendens wordt omschreven als de vermaatschappelijking van de zorg. Het streven om bijv. mensen met fysische en mentale beperkingen, in (kans)armoede leven kwetsbare ouderen, jongeren met gedrags-, emotionele- of leerproblemen, enzovoort een eigen zinvolle plek in de samenleving te laten opnemen, hen daarbij waar nodig te ondersteunen en de zorg zoveel mogelijk geïntegreerd te laten opnemen in deze samenleving. In dit maatschappelijk debat, wat dus duidelijk ook in Catalonië bestaat, wordt net zoals bij ons vaak naar vrijwilligers en vrijwilligerswerk gekeken.

ROSSINYOL

Projecte de mentoria entre estudiantat universitari voluntari i nois i noies preadolescents, en l'ambient del lleure i a la ciutat de Barcelona.

Si algú confia en tu, volaràs més lluny!

Terrassa City Council

Socio-educational work: Counselling through the link of an adult reference, which can be the professional for youth local policies, is a key for access to other resources and services and, ultimately, to opportunities for young people

Onze reis bracht ons verder naar Terrassa, een stadje op 35 km van Barcelona, waar we van de lokale jeugddienst een uiteenzetting kregen over de aanpak ter plaatse. De ontvangst was erg hartelijk en de uitleg goed bedoeld, maar op dat moment een beetje herhaling van wat we op andere plaatsen reeds te horen kregen. De delegatieleden wilden wat dieper ingaan op de methodieken die gehanteerd werden (o.a om een zicht te krijgen op de relatie tussen formeel en informeel leren), maar bleven wat op hun honger zitten.

Wel inspirerend en vernieuwend was de combinatie van jeugdwerker en sociaal werker in duo. Per wijk van Terrassa (ter vergelijking Terrassa telt, net zoals Gent ongeveer 300.000 inwoners) is zo'n duo actief. Deze combinatie zorgt voor een integrale aanpak. Bijgevolg kan er zowel op vrijetijds- als welzijnsvragen ingespeeld worden door hetzelfde team. Het netwerk en sociale kaart van beide collega's samenbrengen zorgt ervoor dat vragen snel en effectief opgenomen en daar waar nodig doorverwezen worden. Ook het sterk inzetten op outreachend werken is een duidelijke keuze die deze jeugddienst heeft gemaakt.

Badia del Vallès City Council

Socio-educational counselling for students: Activities of socio- emotional support and social prevention for adolescents and young people between 12 and 18 years. These activities are carried out in a space, equipment or preventive daytime service, outside school hours.

Van het laatste bezoek van de dag - **Badia del Vallès** - waren de delegatieleden wél erg onder de indruk. De meeting met de 2 medewerkers bestond uit een rondetafelgesprek en een rondleiding in de jeugdhuis-achtige infrastructuur waar de jongeren ook aanwezig waren. De initiatiefnemer wist ons trouwens te vertellen dat hij het idee van de infrastructuur meegebracht had na een bezoek aan een jeugdhuis in Vlaanderen.

Badia is een buitenwijk van Barcelona met een slechte reputatie. De sociale woonblokken doen wat denken aan Linkeroever Antwerpen. Er valt naast de dichte bewoning nauwelijks andere bedrijvigheid op te merken. Geografisch gezien is de zone afgebakend door een snelweg, een spoorlijn, een vliegveld en een rivier. De 14.000 mensen die er wonen begeven zich amper buiten deze afgebakende zone van slechts 1 km². Ze zijn niet te bewegen om op zoek te gaan naar werk, ontspanning, opleiding ... Het dichtstbijgelegen treinstation bevindt zich niet in Badia, maar op een wandelafstand van 5 minuten. Vanuit dit treinstation ben je op 20 minuten in Barcelona. Op 20 minuten wandelafstand, 5 minuten per auto, van Badia bevindt zich de UAB (Universitat Autònoma de Barcelona), toch studeren de jongeren van Badia hier amper. Mobiliteit creëren, vooral dan in de hoofden van jonge mensen, is hier de sleutel tot verandering waar de medewerkers continu aan werken.

Er zijn slechts twee professionele medewerkers aanwezig, maar hun inzet is van goudwaarde voor deze buurt: hun aanpak is erg laagdrempelig en on-the-spot. De ondersteuning vanuit de overheid is erg miniem. Maar daardoor hoeven ze zich niet in een keurslijf van regeltjes te wringen en behouden ze volledig hun zelfstandigheid wat hun manier van werken betreft.

De jongeren waarmee ze werken hebben een laag zelfbeeld. Ze worden bereikt via de school, de straat en ook via de vereniging zelf. De relatie met de school is erg goed; de jongerenwerkers hebben er een vertrouwensband opgebouwd, houden ter plaatse permanentie en lopen er gewoon binnen en buiten.

Er wordt gewerkt op 3 niveaus: individueel, in groep en in de gemeenschap. Bij de individuele begeleiding formuleren jongeren zelf hun doelstellingen en vergelijken ze die met de resultaten die ze halen. Deze vorm van zelfevaluatie levert resultaten en dus ook verandering op. De uiteindelijke doelstelling is de empowerment van jongeren die ervoor zorgt dat ze voldoende zelfvertrouwen ontwikkelen om de gesloten buurt/gemeenschap te verlaten en op zoek te gaan naar opleiding en werk ("connect them").

De twee professionals kennen elk van de 3055 jongeren (12-19 jaar) die in Badia wonen, bij naam. We hadden heel erg de indruk dat deze aanpak werkt en dat hier effectief resultaten gehaald worden. Er wordt hier een informele leercontext (bijv. jeugdhuisruimte, vrijblijvendheid, zonder contracten of voorwaarden) spreekt jongeren aan en laat hen toe hun eigen doelstellingen te formuleren. De begeleider in dit verhaal is ook echt een medestander, niet iemand die sanctionerend te werk gaat.

In Badia nemen de jongeren- en welzijnswerkers de ganse levensloop van de kinderen en jongeren in beschouwing. Hun taak start al bij de geboorte (steun en empowering bij borstvoeding) en blijft circulair lopen tot de jongeren zelf mama's en papa's worden en alles van voor af aan begint.

Thursday 10 November (dag 4 - laatste)

09.30h – 12.00h

APS Hospitalet de Llobregat
Institut Torres I Bages
Avinguda Can Serra, 101

Hospitalet de Llobregat City Council

Learning Service (APS) is an educational methodology that links training curriculum with community service, combining the learning process with the involvement and work on the environment. This method is very suitable for youth policies, allowing coordination with key stakeholders in the education of young people to achieve shared social and educational objectives.

Voor het laatste bezoek (APS Hospitalet de Llobregat) was de delegatie uitgenodigd in een secundaire school waar er erg vernieuwende en verrassende initiatieven genomen werden.

Het meest opvallende initiatief dat uit de doeken gedaan werd was een nauwe samenwerking met een psychiatrische instelling in de buurt: leerlingen en patiënten werkten samen aan de verfraaiing en het onderhoud van een naburig park. Het ganse opzet ging veel verder dan louter samen tuinieren maar was eerder een creatief proces dat ervoor zorgde dat ook de jongeren een ander beeld vormden van de patiënten waarmee ze samenwerkten. Sommige van de patiënten waren in de psychiatrische instelling gekomen wegens een overconsumptie van hallucinerende middelen. Omgaan met deze patiënten en luisteren naar hun ervaring over hoe moeilijk het soms is om te her-integreren in de maatschappij, had een grote impact op sommige leerlingen.

Daarnaast was er een samenwerking tussen deze school, een lagere school, de bib en de gemeente waar opnieuw een *buddysysteem* opgezet werd om samen met lagere schoolkinderen boeken te lezen.

Om vandalisme op het schoolplein tegen te gaan (deze brede school wordt buiten de schooluren druk bezocht) en om de speelplaats wat op te vrolijken, maakten de leerlingen zelf muurschilderingen onder begeleiding van enkele bekende graffitikunstenaars. Dit was voor heel wat leerlingen een verrijkende ervaring.

Erg interessant werd dit bezoek doordat we samen met verschillende jongeren in een klaslokaal konden praten over de verschillende initiatieven. Omwille van privacy konden ze spijtig genoeg niet mee op de foto.

Reflecties

Wat is interessant voor Vlaanderen?

- Youth Information Points ter inspiratie en als good practice voor verdere ontwikkeling van de WerkInfoPunten van Stad Antwerpen en een nieuwe invulling JIP's
- Legislatuuroverschrijdend Jeugdbeleidsplan: een beleidsplan van 10 jaar biedt een aantal voordelen, en indien er voldoende tussentijdse evaluatiemomenten zijn en ruimte vrijgemaakt kan worden voor nieuwe initiatieven, is dit iets om over na te denken.
- Monitor-project: het is interessant om met onderwijs samen te werken, en vanuit het jeugdwerk (maatschappelijk kwetsbare) jongeren of begeleiders te koppelen aan studenten.

Wat zijn gelijkenissen en verschillen?

- Jeugdwerk in Catalonië met veel minder last van de vrees voor het instrumentaliseren
- indruk dat er soms kort(er) op de bal kan gespeeld worden en nieuwe initiatieven sneller ondersteund kunnen worden, het lijkt ook alsof die nieuwe initiatieven minder competitief tegenover elkaar (hoeven te) staan (niet enkel de beste projectaanvraag 'wint').
- Jeugdbeleid sluit in Catalonië heel erg nauw aan bij opleiding, werk, welzijn, ... Jeugdwerkbeleid krijgt in Vlaanderen unieke plaats, wat toch wel bijzonder is en iets om te koesteren (en trots op te zijn).
- Jeugdwerkbeleid mag in Vlaanderen gerust de blik verruimen, wat uit het cocon te kruipen en samenwerkingen durven aangaan met actoren uit andere sectoren. uiteindelijk moeten doelen en effecten primeren op hoe ze tot stand komen. De eigenheid, het karakter van de jeugdwerkaanpak hoeft daarvoor niet de sneuvelen. De koudwatervrees of het idee opgeslorpt te worden door onderwijs of cultuur kan van overheidswege vermeden worden door nieuwe samenwerkingsinitiatieven (eventueel apart) te stimuleren en te ondersteunen.
- De talrijke jeugdbewegingen en -verenigingen in Vlaanderen zorgen voor een rijk en divers aanbod voor kinderen en jongeren. Het (informeel) leer-effect hiervan is niet te onderschatten en van grote waarde. Bovendien gebeurt dit veelal in een context van vrijwillige inzet, wat de intrinsieke kracht nog maar eens benadrukt. Het is echter niet fout om daarnaast nog (minder vrijblijvende) systemen te ontwikkelen die informeel leren bij jongeren aanmoedigen.

Waarom zou iets bij ons wel of niet werken?

- Het zou niet werken bij ons om jeugdwerk zo te formaliseren als in Catalonië. Jeugdwerk moet in de eerste plaats een plek zijn om te experimenteren, elkaar te ontmoeten en om onbevangen 'vrij' te kunnen zijn, zonder dat het meteen zeer prestatiegericht en toeleidend naar werk of onderwijs moet zijn.

Wat heeft je getroffen? Aan het denken gezet?

- Vrijwilligerswerk als verplichte gemeenschapsdienst
- verplichting (of lichte druk) om jongeren aan te zetten tot vrijwilligerswerk is hier (nog?) niet aan de orde. In Catalonië worden

jongeren reeds vanaf 15-16 jaar sterk gestimuleerd -soms verplicht- om zich in te zetten. Dit gebeurt regelmatig via de school of in nauw overleg met de school, en wordt gezien als een vorm van dienst aan de gemeenschap, en dus ook in vele gevallen op één of andere manier beloond (punten op school, behoud van sociale voordelen).

- De concrete situatie in Badia de Vallès waar het gemeentebestuur een rechtstreekse dotatie van de overheid krijgt omdat de inkomstenbelastingen nul zijn, en net zij de werkingsmiddelen zo nodig hebben.

Wat zijn suggesties van thematieken/mogelijkheden/relevantie voor verdere samenwerking?

- misschien is het wel eens interessant om de relatie gemeenschapsdienst en vrijwilligerswerk te onderzoeken. Is dit iets voor Vlaanderen? En zo ja, welke rol(len) kunnen of willen scholen en jeugdorganisaties hierin opnemen?
- Nog meer inzoomen op de specifieke methodes en gefundeerde methodieken die effectief gebruikt worden. Ook in Catalonië wordt er vaak over 'participatie' gesproken, zonder dat er kan toegelicht worden vanuit welke insteek er participatief gewerkt wordt.

Op welke wijze zullen de opgedane inzichten en ervaringen worden teruggekoppeld ten aanzien van:

- de eigen jeugdvereniging
- JES A team
- JCW vzw team & RvB
- Binnen de Ambrassade zullen we met deze opgedane kennis rekening houden wanneer we met hogescholen zullen samenzitten om de expertencursus te verbreden en vernieuwen.
- Bij Mooss zullen we ons nog meer openstellen voor de noden van maatschappelijk kwetsbaren bij het ontwikkelen van participatieve projecten, of het herschrijven van onze participatieve methodiek.
- het jeugd(werk)beleid
JACO overleg (JeugdwerkArbeidComptentiesOnderwijs); overleg met stedelijke jeugddienst, Algemeen Onderwijsbeleid, 3 JACO partners (JES, KRAS, FORMAAT)
- het gemeentelijk beleid: deze inzichten neem ik mee in de opmaak van de volgende beleidsplannen (MJP/BBC) en tracht ik ook in onze dagdagelijkse werking te bestendigen.

Organisatie van het bezoek:

- logement
niets op aan te merken, prima accommodatie
- begeleiding/tolk:
Ilse, de tolk, leverde prima werk, en het was erg aangenaam om haar bij de groep te hebben. Sara en Montse, de Spaanse begeleidsters hadden alles goed voorbereid, en we konden ook tijdens de week op hen rekenen. Graag bedanken we hen allemaal voor de goede zorgen!
- beantwoordde de inhoud en de uitwerking van het programma aan de verwachtingen?

In grote mate wel, vooral de bezoeken waarbij de delegatie in contact konden treden met de doelgroep (jongeren) en/of waar gebruikte methodieken duidelijk zichtbaar werden, waren erg interessant.

- een extra meerwaarde zou kunnen zijn om de formele bezoekmomenten te combineren met informele momenten (bijvoorbeeld tijdens de lunch) met de vertegenwoordigers van de bezochte organisaties om ook op informele wijze meer van elkaar te leren en in contact te komen.
- als aanbeveling kan meegegeven worden om bij elk bezoek een goed evenwicht te bewaken zodat max. 50% van de bezoektijd per locatie uit powerpoint bestaat en er voldoende tijd en ruimte is voor vragen en uitwisseling.

Slotconclusie

Het bezoek aan Catalonië was verrijkend en leerrijk voor onze Vlaamse delegatie, die geheel bestond uit mensen actief in het werkveld. De inleiding in het jeugd(werk)beleid was noodzakelijk en interessant, maar misschien iets té uitgebreid (te veel cijfers, te weinig gericht op wat jeugdwerk nu is of moet zijn in Catalonië), misschien kunnen bepaalde documenten of presentaties op voorhand bezorgd worden? De lokale bezoeken aan de jeugdcentra en -instanties waren heel erg boeiend, vooral daar waar we in contact konden komen met de doelgroep (jongeren) en/of waar bepaalde methodieken goed zichtbaar werden. De interactie tussen formele en informele leersituaties werd tijdens die bezoeken ook het best zichtbaar.

Opvallend was de dunne grens die in Catalonië bestaat tussen gemeenschapsdienst en vrijwilligerswerk, tussen stimuleren en verplichten, tussen vrijwillig engageren en contractueel bepalen/vastleggen. De delegatie keek er met een positieve kritische blik naar, zonder hierover een waardeoordeel uit te spreken. Het heeft de delegatieleden zeker en vast aan het denken gezet, en misschien zijn we in Vlaanderen klaar om hierover een debat op te starten.